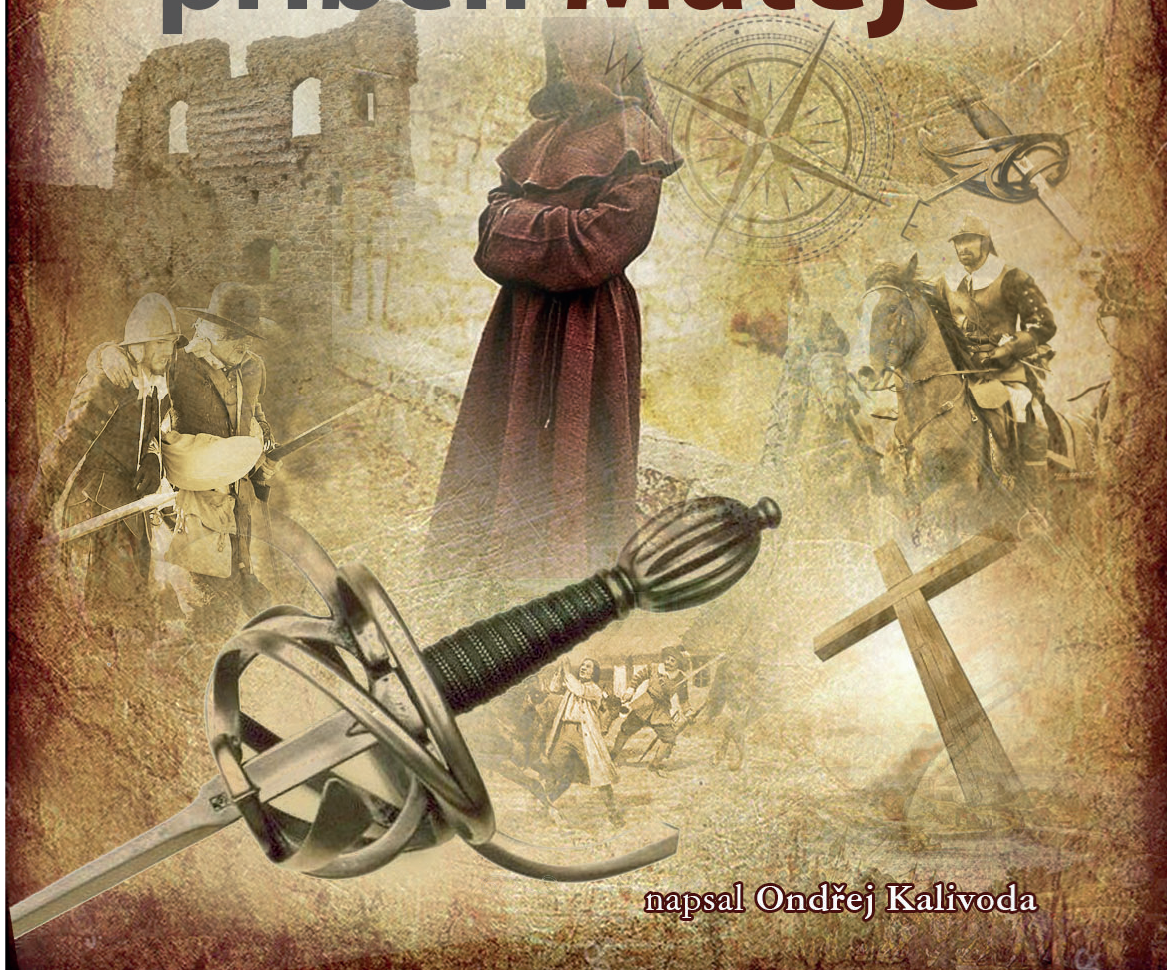

Jiří z Dráchova příběh Matěje

napsal Ondřej Kalivoda

Ještě dlouho předtím, než se Jiří z Dráchova vydal na svou první pouť do světa, přivál osud do cesty jeho otci mnicha Matěje.

O tom, i všem, co tomu předcházelo, se dozvíte v následujícím příběhu.

Vídeň

V několikametrovém udusaném hliněném dólíku ze tří stran kryté skalní rozsedliny plápolal malý ohýnek. Na něm se opékala čerstvá zvěřina a vedle mezi uhlíky byly patrné obrysy pečících se brambor. Jako provizorní rožeň jim posloužil kord. V rohu rozsedliny byl roztažený přístřešek z hrubé látky, sloužící jako jednoduchý nízký stan k přenocování. Z jeho útrobu vykukoval vak s několika kordy a ručnicemi. Šest mužů, sedících kolem ohniště, hypnotizovaně zíralo na malý plamínek ohně. Všichni byli evidentně vojáci, avšak v lehkém oděvu, umožňující jim rychlý pohyb. Vesměs měli na sobě všichni tmavé, už roky sešlé vojenské uniformy, se spoustou různých doplňků a nepůsobili zrovna jako součást oficiální armády z nějaké přehlídky. Celá skupina připomínala spíše předsunutou hlídku severoamerických zálesáků. Dva z nich seděli na zemi jen na svých sumkách a pod nimi měli rozprostřené vydělané kůže. Byli to pražští bratři Lukáš a Oldřich. Kdo by je neznal dřív, mohl si je snadno splést. Oba to byli pohlední a urostlí mladíci s blondatými vlasy a vystouplými lícními kostmi. Na první pohled je člověk odlišil jen podle délky vousů, kdy je Lukáš měl asi o tři palce delší. Dalším vojákům pak posloužila jako lavička padlá stará a zčásti ztrouchnivělá vrba, kterou si posunuli blíže k ohništi. Štěpán, jeden z mužů sedících na padlém stromě, pootočil kord s opékanou pečinkou. Byl menší, ne zrovna štíhlé postavy, s delšími kudrnatými kaštanovými vlasy, kulatými očky i nosem. Naklonil hlavu a promluvil na svého druha po pravici, evidentně velitele celé skupiny: „Jaké jsou tedy rozkazy, Matěji?“

Matěj na sebe už i vsedě upozorňoval svou výškou. Měl protáhlý obličej, dlouhé světle hnědé vlasy po ramena a působil klidně a autoritativně. Ještě pár okamžiků zdánlivě nepřítomně směřoval svůj pohled do žhavých uhlíků ohně, než hlasem, nepřipouštějícím pochybnosti, promluvil. „Hned po večeři jdeme spát a uhasíme oheň. Lukáš a Oldřich si rozdělí hlídku a vystřídají Davida. Ten na ni hned po večeři půjde.“

David, šlachovitý a trochu zamračený, asi čtyřicetiletý už prošedivělý a vousatý muž s výraznou jizvou přes půl čela, jen mlčky souhlasně přikývl.

Velitel záhy pokračoval: „Vypadá to, že bude jasná noc, takže asi za čtyři hodiny nás vzbudíte a vyrazíme. Rozdělíme se do dvou skupin. Já půjdu se Štěpánem a Petrem, zbytek bude druhá skupina.“

Štěpán narušil velitelův projev jízlivou poznámkou, které se hned sám zasmál: „Jsem rád veliteli, že jsi vybral Petra do naší skupiny. Když nás zajmou Turci, může tvrdit, že je jeden z nich a že jsme jeho zajatci.“

Petr si ho ihned změřil nenávislým pohledem. Byla pravda, že jeho černá kštice s vousy a celá hlava připomínala Turka jako málokterá jiná. „Být

tebou mlčím,” ohradil se Petr a zazubil se. „Vždyť sám vypadáš jako prase před porážkou.” Jejich vzájemné škádlení už tak nějak patřilo k pravidelnému koloritu, který často trochu odlehčil jinak napjatou situaci před akcí.

Proto se i Matěj, ač to zjevně neměl v úmyslu, neznatelně pousmál, ale hned vážně pokračoval: „Jsme teď západně od Vídně. Turci jsou zřejmě už někde na jihu pod městem, kde se šikují. Úkol všichni známe. Co nejpřesněji určit polohu jejich ležení, jejich počty a nejlépe i odhadnout jejich plán postupu. Poté se vrátit, pokud možno nepozorovaně, zpět do našeho hlavního tábora. Obě skupiny budou současně postupovat k jihu, dokud něco nenaleznou. Palné zbraně použijte jen v krajní nouzi.”

Všichni souhlasně pokynuli. Štěpán zkontroloval maso na ohni a poté, co zjistil, že už je dostatečně opečené, vytáhl dýku a začal je porcovat na vedlejším pařezu, který mu posloužil jako malý stůl. Petr mezitím začal klackem vytažovat brambory z ohně a rozdělovat je mezi skupinu. Poté, co se nasýtli, udusali oheň a odebrali se ke krátkému spánku pod provizorní přístřešek. David odešel na hlídku na vyvýšený pahorek, z kterého byl asi nejlepší rozhled. Krajinu pomalu přikryla noc.

Mezitím, než s ním stačil Oldřich zacloumat, aby ho probudil, Matěj už sám pootevřel oči a rychle se posadil. Nedlouho poté byli už na nohou všichni a v rychlosti pojedli to něco málo zbytků od večera.

Sbalili se a za chvíli byli připraveni vyrazit. Obloha byla krásně jasná a plná hvězd, jimž ve svitu vévodil zářící srpkovitý měsíc. Mohli tak bez obav vyrazit noční zářijovou krajinou. Matěj kráčel v čele skupiny podél potoka, oddělujícího les od louky. Potok se zatím stáčil k jihu, stejně jako jejich cesta. Kráčeli mlčky a ostražitě, snažíce se dělat co nejmenší hluk. Matěj cvičeným pohledem pozoroval vše kolem sebe a snažil se i přes tmou odhalit v ní možné nebezpečí. Několikrát už sáhl po rukojeti svého kordu, když něco zašustilo v mlázi či za stromem. Vždy se z toho však nakonec vyklubal zajíc, koroptev nebo jiné zvíře, které jen skupinka vyrušila.

Pomalou se začínalo rozednívat a to byl signál pro to, aby se jejich skupina dle plánu rozdělila. Matěj, Petr a Štěpán přeskočili potok a pokračovali v cestě kryti lesem. Zbytek vojáků se vydal přes louku, aby si našel jiné krytí. Nejpozději za tři dny se měli všichni sejít opět na místě svého nočního tábořiště, případně tam pro ostatní zanechat zprávu.

Matěj se svými druhy postupoval lesem ještě pár mil, když začal les pomalu řádnout, stromy se rozestupovaly a pomalu jimi začala prosvítat nějaká mýtina. Před nimi se rozprostřela otevřená krajina a jejich pozornost se ještě zbystrila. Nevelkou mýtinu střídala křovím obrostlá pahorkatina, na jejímž konci se do dáli táhla rozlehlá lučina. Až kdesi na obzoru na ni navazovala vzrostlá vinice, za kterou vykukovalo pár sotva viditelných domků, kterým vprostřed

vévodil malý kostelík.

Matěj gestem ruky zastavil svoje druhy a pozorujíc scenérii před sebou, pravil: „Přiblížíme se podél vinice opatrně k vesnici. Sledujte vše kolem. Cokoliv podezřelého hned hlaseť.“

Potom postupovali pomalu dál. Na konci louky, kde začínala vinice, už byl dobrý rozhled na celou vesnici. Skládala se z asi patnácti zděných menších domků a dvou větších statků. Zhruba polovina jich byla rozmístěna kolem malého náměstíčka, zbytek domů byl rozset ve větší vzdálenosti kolem. Vesnice se už pomalu začala probouzet k životu a pár místních už si šlo po své ranní práci. Vše vypadalo poklidně a normálně. Ještě chvíli toto dění pozorovali, pak Matěj vůdce pokynul svým druhům, aby ho následovali a jejich skupinka vystoupila z krytu vinice.

Po necelé půlhodině došli až do vesnice. První, na koho narazili, byl menší muž, zapřahující vůz za koně. Ten se, zpozorujíc ozbrojené vojáky, zarazil a s bázní jim hleděl vstříc.

Matěj mu pohybem naznačil, aby se nebál a promluvil k němu: „Dobrý muži, nelekej se. Jsme předsunutá hlídka armády Jejího veličenstva Leopolda I. a hledáme známky po Turcích, kteří se někde tady nejspíš chystají táhnout.“ Muž na něj jen udiveně zíral a přestal i obstarávat koně.

„Neviděl jsi někde poblíž Turky, nějaké známky po nich nebo něco podezřelého?“, pokračoval Matěj.

Muž překvapeně odpověděl: „O tom nic nevím pane. Turky jsem tu nikde neviděl. Tady se nic neděje. Nespletl jste se? Opravdu tu mají být Turci?“ Matěj odvětil: „Díky. Ještě mi prozradť, co je odtud dál na jih? Myslím krajina a vesnice?“

„Teď pár mil nic pane, jen vinná réva a luka. Poté začínají kopce a tam je malá horská vesnička. Vlastně jen pár roubených domků.“

Rozloučili se tedy s vesničanem a pokračovali dále. Po chvíli jim vesnice nadobro zmizela z dohledu. Krajina se pozvolna měnila. Louky vystřídal kopcovitý reliéf s bukovo smrčínovým porostem.

Pohodlnější by bylo vyhnout se kopcům, ty ale představovaly dobrou možnost rozhledu po kraji. Proto se vydali po jejich vrcholcích, přesto se ale snažili cestou co nejvíce krýt, jak jim to jen umožňoval terén.

Když vystoupali už v pořadí na třetí kopec, spatřili v dáli na obzoru horskou vesničku, o které mluvil vesničan. Matěj nařídil krátkou přestávku. Když si odpočinuli, zamířili směrem k vesnici.

Asi za hodinu se jí přiblížili na dohled. Už bylo možné spatřit detaily staveb jednotlivých roubených domků. Napočítali jich jen osm. Chvíli vesničku pozorovali. Vše vypadalo poklidně. Možná až moc. Nikde nebyl vidět žádný člověk ani pohyb.

Matěje to trochu zarazilo a pronesl ke svým druhům: „Nikdo nikde, to je divné.”

„Je tu jen pár chalup. Třeba jsou všichni někde za prací,“ odvětil Petr.

„Snad,” odtušil Matěj, „ale buďte opatrní. Rozdělíme se a prohlédneme domy.”

Poté Matěj vytasil a sevřel v dlani svůj oblíbený španělský kord, ujistil se, že má připravenou dýku i pistoli a vyrazil vpřed. I ostatní si rovněž zkontrolovali zbraně a následovali ho. Matěj postupoval středem, Petr se Štěpánem každý po jedné straně. Jako první se přiblížil k jedné z roubenek Petr. Matěj paralelně sledoval, že zprudka rozrazil dveře domu a zmizel uvnitř. Poté vše utichlo.

Jeho, zatím od dalšího asi největšího stavení, dělilo sotva dvacet kroků. Když se přiblížil k oknu, přikrčil se a opatrně nahlédl dovnitř. Okno bylo však uvnitř zastíněno neprůhlednou tkaninou, takže nic nespatriil. Pokračoval tedy podél domu dále ke dveřím, vzal za kliku, zprudka je otevřel a vrazil dovnitř. Rychle očima přehlédl celou místnost. Zpočátku neviděl nic zvláštního kromě stolu, pár židlí a základního prostého vybavení roubenky. Když však udělal další krok, uslyšel slabý tlumený zvuk a vzápětí už spatřil v temném rohu místnosti nějakou postavu. Během zlomku vteřiny pochopil, že to není nikdo z místních vesničanů a už se na něj i upíral zlověstný pohled černých tureckých očí. Turek, šátrající v truhle pod zadním oknem, ihned sáhnul po odložené šavli. Pozdě. Než ji stačil pozdvihnout a použít, proklála mu čepel Matějova kordu hrud'. Turek zasípal a jeho tělo s dunivým zvukem dopadlo na truhlu, kterou před chvílí prohledával. Než se Matěj vzpamatoval, z druhé místnosti domu na něj s ječivým řevem vyrazil další. Jen o zlomek palce se Matěj vyhnul ráně jeho šavle a hned uskočil stranou. Zorientoval se, získal trochu času a připravil se na další výpad. Další ránu šavlí tak už vykryl jeho kord. Obě zbraně se do sebe na okamžik zaklesly. Přesně tu vteřinu využil k tomu, aby mu zkušeným pohybem proklák dýku do levého boku. Turek se v bolesti celý zvrátil ku straně. Matěj své dílo dokonala a čepel jeho kordu mu tentokrát pronikla do druhého boku. Jeho tělo se v posmrtné křeči zhroutilo k zemi. Matěj o krok poodstoupil. V tu chvíli uslyšel za sebou tupý zvuk jakéhosi máchnutí, zároveň ucítil palčivou bolest na zátylku a zkácel se bezvládně k zemi.

Minuty či hodiny prázdna. Najednou se vrátilo vědomí spolu s ukrutnou bolestí hlavy. Trvalo ještě než si uvědomil, kde to vlastně je a co se stalo. Nemohl se pohnout. Ucítil na sobě čísi ruku. Ruka ho však nechtěla zabít. Pravděpodobně si dotyčný myslel, že už mrtvý je. Ruka nahmatala jeho váček s penězi, připevněný na opasku a utrhla mu jej. Uslyšel pomalu se vzdalující kroky. S námahou otevřel oči. Zbytek jeho vědomí přemýšlel, zda už nadobro není v pekle, protože právě spatřil svého druha Štěpána, jak tiskne v ruce jeho váček s penězi a kráčí ke dveřím.

Chraptivě vyřkl jeho jméno. „Štěpáne“. Ten se na okamžik zarazil a zprudka se otočil. V jeho očích byl stud i zděšení. Matěj se do nich zahleděl pohledem soudce a zmáčkl kohoutek své pistole. Prostorem zaduněl výstřel a kulka Štěpánovi vnikla do těla kousek pod pravým ramenem.

Ten zavrával a udělal pár kroků k ležícímu Matějovi. Podlomily se mu ale nohy a začal padat k zemi. Chtěl ještě při pádu zasáhnout kordem Matějovo tělo, ten se však překulil na bok a smrtící hrot jeho tělo minul. Sám se však dál řítit k zemi. Když dopadl, vězela mu v hrudi dýka a jeho tělo dopadlo na svého velitele. V tu chvíli jakoby se vše zastavilo a Matěj spatřil zvláštní záblesk na pozadí svých očí. Zdálo se mu to jako věčnost. Poté opět ztratil vědomí.

Snad uplynulo pár minut, možná i hodin, když znovu přišel k sobě. S námahou ze sebe odstrčil Štěpánovo bezvládné tělo. Cítil, že má celý obličej potřísněný jeho krví. Bolest hlavy mu pronikavě vystřelovala do celého těla, ale byla ještě snesitelná. Pokusil se vstát. Při prvním pokusu se mu podlomily nohy, napodruhé to však už zvládl. Otřel si svou dýku a zasunul ji za opasek. Ostatní zbraně nechal kde byly a vypotácel se ven. Všude byl stejný klid jako předtím. Zamířil hned ke srubu, kam předtím směřoval jeho druh Petr. Otevřenými dveřmi vstoupil dovnitř. Našel tu tři mrtvá těla. Dvě tureckých vojáků a třetí Petrovo. Ze zad mu trčela turecká šavle. Zahodil šavli stranou a přikryl Petrovo tělo svým pláštěm. Na víc nebyl čas. Na okně uviděl malý džber s vodou. Napil se a omyl si obličej. V kuchyni sebral ještě pár kukuřičných placek a vyrazil ven. Mířil zpátky k místu, kde se měli sejít s druhou částí průzkumné skupiny. Kvůli zraněním musel často odpočívat a návrat zpět mu tak trval skoro dvojnásobek času než cesta tam.

Další dva dny strávil na místě čekáním na zbytek skupiny. Zatím měl alespoň dost času nabrat síly a zotavit se. Třetí den ráno vyšli z houštiny Vladan, Jan a David a našli svého velitele v tomto zbídačeném stavu. Sami po Turcích neobjevili žádnou stopu a tak se vrátili zpět.

Velitel jim vyličil co se stalo. Nikdo z přítomných nemohl překousnout ani pochopit Štěpánovu zradu.

Matěj jakoby se sám chtěl dobrat nějakého vysvětlení, pokrčil rameny a jen konstatoval: „Myslel si, že už nežiju, tak k čemu by mi byl váček s penězi?“

David si odplivl.

„Ale je ještě něco co vám musím říct a o něco vás požádat,“ pronesl s podivnou naléhavostí.

Všichni zpozorněli a zadívali se s napjatým očekáváním na svého velitele.

Matěj s vážností pokračoval. „Ještě něco se tam stalo. Něco ve mně se tam změnilo. Neumím to vysvětlit. Jediné co vím je, že můj boj už skončil. Už nikdy nedokážu ani nechci nikoho zabít. A vracím se domů.“

Všichni tři se na sebe udiveně podívali a chvíli zadumaně mlčeli. Poté promluvil David. „Nevím, co se ti stalo a nerozumím tomu. Ale už dlouhou dobu jsi náš velitel. Nejlepší velitel, jakého jsme měli a pro mě i jeden z nejlepších lidí, jaké jsem kdy poznal. Máš moji naprostou důvěru. Takže ti věřím, přestože to nechápu a jen řekni, co máme ještě udělat? Čekáme na tvůj poslední rozkaz.”

I Lukáš s Oldřichem souhlasně pokývli.

Matěj dlouze stiskl Davidovi ruku. „Díky příteli. Prosím vás tedy jen o jedno. Vraťte se zpátky do našeho ležení a předejte informace, které jsme zjistili. Jen k nim ještě přidejte to, že jsem v té horské vesničce také padl a že jste mě tam objevili spolu s dalšími.”

David se mu dlouze zadíval do očí a přitakal stejně jako jeho dva zbylí souputníci.

„Snad se ještě někdy potkáme za lepších okolností,” dodal na závěr jejich bývalý velitel.

Poté si ještě naposledy podali ruce, rozloučili se a rozdělili.

Linz

Již za pár dní Matěj procházel ulicemi města Linze. Cestou se mu podařilo za úplatu směnit jeho starý vojenský mundúr za civilní oděv. A stejně jako vítr honil listí dlážděním ulic města, tak i jemu se honily pořád dokola v hlavě události posledních dní. Přes město se v tu dobu valily hordy vojáků, dobrodruhů, obchodníků, žebráků, co z toho také chtějí něco vytěžit, i dalších podivných existencí.

Napětí v ulicích se proto dalo krájet a každou chvíli vznikla někde drobná či větší potyčka. Ach, jak dobře to znal a kolikrát už dříve musel uklidňovat šarvátku, vyvolanou některým ze svých vojáků. Teď však už vojákem nebyl a byl si toho moc dobře vědom.

Minul faru s lazaretem a odbočil do podloubí. Přešel asi dvacetimetrové nádvoříčko a nad klenbou nízkých dveří uviděl na dřevěném asi půlmetrovém domovním štítu nakreslenou černou kočku. Byl před hostincem U Černé kočky. Už tu kdysi dvakrát přenocoval a měl za to, že by to i tentokrát bylo vhodné místo. Vybral si ho pro svoji odlehlost od středu města. Z tohoto důvodu tu nikdy v minulosti nebyvalo moc lidí a on zrovna netoužil po společnosti či zviditelnění. Shýbl se před nízkou dveřní klenbou a vstoupil do chodby. Po pár metrech zahrnul vpravo a vešel do hlavního nevelkého sálu hostince.

Pokynul šenkýři a jeho mladé pomocníci, možná i dceři, na pozdrav a usadil se stranou do rohu u malého dubového stolu pro dva. Hlavní prostor šenku byl téměř poloprázdný. Byly obsazené jen dva stoly z osmi. U jednoho

se právě napájelo několik mladíků, zřejmě studentů, u dalšího pak seděli dva postarší muži.

Po chvíli už byla mladá žena z výčepu u něj. Byla to usměvavá drobná blondýna plných tvarů. Opětoval jí úsměv a objednal si sklenici vína a jehněčí maso s krajícem chleba. Po chvíli už stálo na stole víno a vzduchem se linula vůně jehněčího masa. Napil se vína a s chutí se zakousl do pečínky. V duchu si už představoval, jak co nevidět překročí české hranice a už brzo bude doma u svojí rodiny. Jak obejmeme Marii i malou Magdalénku a přivítá se s bratrem.

Poklid v hostinci však neměl dlouhého trvání. Dveře šenku se pojednou rozrazily a s bujarým řevem dovnitř vpadla banda šesti opilých vojáků. Zabrali dva velké dubové stoly uprostřed místnosti. Vzápětí vešli ještě další dva vojáci zjevně vyšší hodnosti a usadili se u dalšího stolu.

Když Matěj přežvýkával poslední sousto, už byla krčma téměř plná. Většinu osazenstva tvořili vojáci, kteří si nebrali servítky a byli ve svém chování čím dál agresivnější a popudlivější. Chvástali se a vykřikovali a nejednou mezi nimi došlo k rozmýšce. Matěj pochopil, že si nevybral zrovna příhodnou a klidnou krčmu. Či spíše, že zřejmě každá v tomto městě na tom bude nyní obdobně. V duchu se proklínal, že se měl raději větším městům úplně vyhnout. Ale na podobné úvahy bylo již pozdě. Ještě než stačil říci ne, mířila už k němu mladá šenkýřka s další sklenicí vína.

U stolu se právě jeden ze strkajících se vojáků rozmáchnul tak, že vrazil ramenem do procházející šenkýřky. Tu tím popostrčil natolik, že špatně našlápla z vyvýšeného schodu, oddělujícího prostředek krčmy od zbytku místnosti a natáhla se na prkenné podlaze jak široká tak dlouhá. Všechno víno pochopitelně rovněž skončilo vylité na podlaze. Na malý okamžik poté to v hostinci utichlo. Vzápětí rozlícený šenkýř, který už měl neurvalého chování svých hostů právě dost, vyběhl zpoza pultu a zaláteřil směrem k vojákům: „Ale no tak pánové, to se dělá!?”

Jeden z vojáků se s nasupělým výrazem zvednul a vytasenou dýkou pohrozil hostinskému. „Mlč a dolej nám!“. Vzápětí se přehnaným smíchem rozesmál. Matěj zvedl a postavil na stůl sklenici od vína, která se zakutálela až k jeho nohám. Poté podal ruku mladé šenkýřce a pomohl jí vstát. Ta mu laskavost oplátila milým úsměvem a cudným pokývnutím. Ostatní vojáky, kteří vše sledovali, však jakoby ta scéna rozvášnila ještě více. Jeden z nich upřel na Matěje opovrženíhodný pohled a vyštěkl. „Á, pán je zřejmě samaritán.“ Matěj tomu nevěnoval pozornost, opět se posadil a naznačil šenkýřce, že už si nic nedá a zaplatí útratu. Ta přikývla na souhlas a vracela se zpátky s prázdnou sklenicí od vína. Vzpurný voják, díky němuž upadla, jí však cestou za pult popadl za ruku a přitáhl si ji zprudka k sobě.

To už přihlížející Matěj nevydržel a vstal tak rázně ze židle, až se prudkým pohybem překotila dozadu. „Měl bys bojovat s Turky a ne se ženou, když už se tváříš jako voják,” křiknul na vojáka a zadíval se na něj.

Voják na okamžik zcepeněl a celý zbrunátněl vzteky. Sotva stál na nohou, ale nedělalo mu přesto žádný problém vytasit kord a po dvou lámavých krocích už s ním mířil na Matějovu hrud.

„Co si to dovoluješ ty civilní pse!” obořil se na něj. „Skoncuju to s tebou!”

„Říkám, jen co je pravda,” namítl Matěj a nehnul přitom brvou. „Nejsem ozbrojen. Zab mě jestli musíš.”

Voják se lehce zhoupl v kolenou a rozpráhl ruku s kordem ke švih, aby mu uštědřil ránu.

V tom se ozvalo od druhého stolu hromové: „A dost, to by stačilo!”

Voják ihned poslušně sklopil paži a otočil hlavu ke stolu, odkud zazněl rozkaz. I Matěj se zadíval, odkud přišel onen rozkaz. Ano, pochopil, že to byl rozkaz. Rozkaz velitele, který se právě rozhodl zakročit a umravnit svoje vojáky.

Od stolu se na ně díval stojící mohutný uniformovaný muž s černými vlasy a rovněž mohutným černým knírem. Dlouze si Matěje měřil pohledem a pronesl: „Já tě přece znám! Ty jsi přece voják jako my, jakže se jmenuješ?”

„Matěj, ale už nejsem voják pane,” odvětil klidně.

Velitel však zaujatě pokračoval dál. „Ano, loni při jedné výpravě jsi měl téměř nemožný úkol a sledoval Turky hluboko na jejich území. Nikdo nevěřil, že tebe a tvoji družinu ještě vůbec uvidí. A přece jste se všichni vrátili a ještě k tomu se zprávou o pozici Turků. Stál jsem zrovna kousek opodál, když jste dorazili zpět.”

Matěj se pousmál. „Zdá se, že svět je malý pane.”

Velitel přikývl a hned poté propíchl pohledem svého neomalného vojáka. „Sedni si Ctirade. Tomuhle člověku nesaháš ani po kotníky!”

Ctirad se sklesle vrátil ke svému stolu a sesunul se na lavici.

Velitel bodře pokračoval. „Jak se ti daří? A jakto, že nemáš uniformu, copak ty už nejsi voják? Tak schopný člověk?”

Matěj zdvořile odpověděl. „Děkuji za optání, daří se mi dobře. Ale můj boj skončil a u vojska už nejsem. A jsem právě na cestě domů.”

Velitel k němu překvapeně pohlédl, ale dodal už jen. „Přesto jsem tě rád poznal.”

„Já rovněž,” opáčil Matěj, „ale už budu muset vyrazit na cestu.”

Oba si na závěr uznale pokynuli na pozdrav, Matěj zaplatil a opustil hostinec.

Borotín

Mezi vrcholky stromů se na chvíli rozestoupila mezera a do očí mu zazářily paprsky pozdně odpoledního slunce. Rukou si zastínil oči, podíval se do dáli a zhluboka se nadechl. Dnes měl za sebou už pěkných pár mil a nemohl se už dočkat vytouženého domova a svých blízkých. Proto po celý den nepolevoval v chůzi. Po chvíli vystoupal na mírné návrší lemované z jedné strany obilným lánem a z druhé nízkým lesním porostem. V dáli se mu otevřel dobře známý pohled na siluetu majestátní hradní zříceniny. Před ním se tu vypínaly zbytky kdysi jistě mohutného zdiva hradu Borotína. Ach jak rád je opět viděl. Byl doma. V podhradí už vykukovalo i pár střech stavení včetně místní kovárny. Vše vypadlo navlas stejně, jako když to tady naposledy, skoro před rokem, opouštěl. Jeho stavení a hlavní část celé vesnice byla až o kus dál a tak se rozhodl, že se předtím zastaví pozdravit bratra Jakuba. Právě tomu patřila místní kovárna. Měl ženu Rozárku, dnes už patnáctiletého chlapce Matěje po strýci a malou dcerku Janu. Mezi domy potkal Matěj jen dva neznámé jinochy, kteří si ho zvědavě měřili pohledem. Pokynul jim na pozdrav a dál se rychle přibližoval po pěšině ke kovárně. V tu chvíli se v jejích dveřích objevil mohutný vousatý muž, přepásaný koženou kovářskou zástěrou a kráčel směrem k vedlejšímu přístavku. Matěje si však vůbec nepovšiml. V rukou nesl mohutné kovářské kleště a kladivo.

„Jakube,” zvolal k němu nadšeně Matěj.

Jakub se zarazil a jeho pohled se upřel na bratra. Na okamžik se mu v tváři mihl letmý úsměv, ten však vzápětí potemněl. Opětoval jen s trpkým nádechem jeho jméno.

„Matěji.”

Matěj vyrazil k bratrovi. Už byl u něj. Ten ale sklopil hlavu a jeho statná ramena jakoby se pojednou propadla.

Matěj s ním začal cloumat a z úst se mu vydralo jen sýpavé. „Co je s Marií a Magdalénkou?”

Jakub pozdvihl hlavu a upřel nešťastný pohled na bratra a skoro šeptem odvětil. „Je to sotva pár měsíců. Šlo to ráz na ráz, doktor si vůbec nevěděl rady. Záchvaty kašle, horečka, vysílení. Nic nepomáhalo. Malá Magdalénka to vzdala jako první a tvoje žena nedlouho po ní. Chtěl jsem ti to napsat, ale nedokázal jsem to. Stejně jsme nevěděli, kde jsi.” Jen co domluvil, tak statný kovář sklopil hlavu.

Matějovým tělem jako kdyby v ten okamžik projelo tisíc nožů. Jen zavřel oči a bezvládně klesl na kolena. Jakub poklekl k němu a bratra objal.

Druhý den seděli u oběda v setnici vedle kovárny. Jakub se ženou i dětmi i jejich strýcem. Vzduchem se nesla vůně pečinky z právě upečené slípky a čerstvého chleba. Dnes se však děti neškorpily jako obvykle. Jen tiše ujídaly a pozorovaly strýce. Ten však pozřel sotva pár soust. Nepřítomně koukal do misky. Hutná atmosféra by se dala krájet.

Až to najednou Rozárka nevydržela a promluvila na švagra. „Byla jsem u ní, když se to stalo. U obou, téměř po celou dobu, jak to jen šlo. Tvoje holčička skoro netrpěla. Měla tak vysokou horečku, že upadla do mdlob a vůbec o sobě nevěděla. Jen tě několikrát volala.”

Matěj nezmatelně přikývl a dodal. „Děkuju vám za všechno. Ale měl jsem tu být.”

„Tvoje hospodářství běží,” pronesl do ticha Jakub. „Já i Matěj jsme na něj dohlíželi a čeledíni všechnu práci zastali. Můžeš se tam kdykoliv vrátit a převzít ho. Nebo zůstat u nás jak dlouho chceš bratře.”

Matěj už nadobro odstrčil misku s jídlem a dlouze stiskl bratrovi ruku. Obě Jakobovy děti vstaly od stolu a jaly se láskyplně obejmout strýce.

Po obědě se oba bratři posadili na zápraží. Matěj tiše, ale rozhodně promluvil: „Zůstanu ve vašem pohostinství jen do zítřka bratře. Teď se půjdu podívat na hrob a na statek. Navečer navštívím ještě pár starých přátel z vesnice. Nezůstanu zde. Zítřka odejdu. Sepíšeme listinu a statek a vše co tu mám, případně tobě. Hospodář s tím dál anebo vše prodej. Je to na tobě.”

Jakub se na bratra udiveně zadíval. „Chápu to, ale kam chceš jít? A proč mi chceš předávat statek? Může to přece zůstat jako dosud. Postarám se ti o vše a až se jednou vzpamatuješ a vrátíš, znovu se všeho ujmeš.”

Matěj zakroutil hlavou. „Nene milý Jakube. Uděláme to, jak jsem pravil. Vše případně tobě. Nalož s tím, jak uznáš za vhodné. Moje cesta teď vede jiným směrem.”

Jakub přikývl. „Jak myslíš bratře. Přeji ti, ať zase naleznesh štěstí. U nás máš dveře vždycky otevřené.”

Druhý den ráno poté, co se rozloučil se svými blízkými, vydal se Matěj, vybaven jen svojí starou sumkou a trochou jídla, znovu na cestu.

Bechyně

Kráčel s přestávkami již od brzkého rána po proudu řeky Lužnice a užíval si cestu. Bylo brzké odpoledne a byl to jeden z prvních dnů, kdy se mu to vůbec podařilo. Podařilo se mu na chvíli zapomenout a zapudit myšlenky na ztrátu svých nejbližších. Už věděl, že to dokáže, ale že si musí vybrat. Teď, nebo nikdy. Buď na to bude pořád myslet, ale to znamená, že dříve či později

zešílí, či skočí ze skály. A nebo svoji mysl obrátí a přestane být tím, kým dosud byl a snad bude ještě užitečný. Rozhodl se pro druhou možnost a udělat pro ni co se dá.

Řeka se před ním pojednou začala prudce levotočivě stáčet. Po pár desítkách metrů už spatřil na kopci pár vykukujících domů města Bechyně i impozantní siluetu kláštera. Byl téměř u cíle. Ještě kráčel chvíli podél zvolna plynoucího toku řeky a pozoroval její klidnou hladinu. V duchu promlouval sám k sobě a říkal si, že jeho myšlenky musí být odteď jako řeka. Vody řeky také tečou poklidně dál, ať protékají městem nebo lesem, kolem luk či skal. Voda plyne dál, děj se co děj a na tom se nic nemění. Ze vznešených úvah ho vzrušilo mohutné šplouchnutí o vodní hladinu jen kousek za ním. Když se otočil, spatřil už jen kruhovitě vlnky, které velká ryba rozvířila na hladině.

Vzápětí už uviděl úzkou vyšlapanou pěšinu, linoucí se prudce vzhůru a odbočil na ni. Nedlouho poté zdolal závěrečný prudký sráz a ještě trochu zadýchaný najednou stanul na dlážděné ulici města. Jen kousek před ním se tyčily zdi starého františkánského kláštera spolu s kaplí. Popošel podél zdi, až spatřil masivní dubovou bránu s mohutným kováním. Zkusil vzít za kliku, ale bylo zavřeno. Zabušil proto pěstí na vrata. Ticho. Za okamžik se v dáli za zdí ozvaly blížící se kroky. Mohutné dveře se se skřípěním pomalu otevřely. V nich stál postarší menší mnich ve františkánské sutaně. Stáhnul si kápi dozadu, upřel na Matěje tázavý pohled a pravil: „Bůh s tebou pane, čeho si žádáš?”

Matěj pomalu a rozvážně odvětil: „I s tebou mnichu. Rád bych si promluvil s představeným tohoto kláštera v osobní věci, je-li to možné?”

„Myslím, že by to možné bylo pane. Ale pojď dále a okamžik posekej. Za chvíli končí modlitba. Optám se bratra opata.”

„Dobrá,” přikývl Matěj a vstoupil dovnitř na malé nádvoříčko. Než se stačil pořádně rozhlédnout kolem, už se otevřely dveře nedaleké kaple a z ní začali postupně vycházet mniši. Většina z nich šla se sklopenou hlavou a vůbec Matějovi nevěnovala pozornost. Matěj pozoroval, jak mnich, který mu předtím otevřel, přistoupil k poslednímu vycházejícímu z kaple a promlouval k němu. Poté ukázal na Matěje a vzdálil se spolu s ostatními kdesi v útrokách kláštera. Představený kláštera pomalu přistoupil k Matějovi. Byl to asi šedesátiletý vysoký muž s prošedivělými skráněmi, protáhlým obličejem, dlouhým nosem a uklidňujícím pohledem. Lehce Matějovi pokynul.

„Prý si chceš promluvit pane. Prosím následuj mě.”

Matěj zdvořile přitakal a lehce se uklonil. Poté kráčel za opatem dovnitř kláštera. Prošli širokou vstupní chodbou a vystoupali úzkým pravotočivým schodištěm do prvního patra. Minuli pár nízkých dveří a dalšími po pravé straně zabočili do pracovny opata. Skromně zařízené místnosti vévodil dlouhý jednací stůl se šesti židlemi a několikapatrová knihovna, jistě o více než stu svazcích.

Opat Matějovi pokynul, ať se posadí a sám si sednul naproti němu.

Vzápětí ho vyzval: „Jak ti mohu já nebo náš klášter pomoci pane?“

Matěj si trochu nervózně poposedl. „Jsem Matěj z Borotína. Kdysi jsem od jednoho přítele slyšel o tvé moudrosti. A rovněž je mi blízké smýšlení a konání vašeho řádu. Proto jsem tě přišel požádat o radu a o to, zda ti mohu vyložit svůj příběh?“

„Ano, jistě. Poslouchám tě synu,“ přátelsky ho vyzval opat.

Matěj tedy započal obšírně vyprávět.

„Pocházím z nevelkého Borotína, kde již žili po léta i moji předci. Kdysi tu nebyl problém se uživit, ale pak přišla ona válka, dnes jí zveme třicetiletá. Na obec padla bída a můj děd byl odveden do války. Tam také i padl. Léta po něm se stal vojákem i můj otec. Chtěl bojovat i u Lešna s panem Sádovským za evangelickou věc. Ale vše dopadlo nakonec jinak. Otec se z bojů nakonec vrátil a dožil v rodné obci. Já neměl nikdy v úmyslu stát se vojákem jako můj děd a otec. Ale i na nás pak přišly zlé časy, hospodářství se přestalo dařit a nebylo zbylí. O válčení jsem od nich věděl vše a tak jsem i já šel. Byl jsem smířený s tím, co musím dělat. Dařilo se mi dobře a po čase jsem velel i menší jednotce. Účastnili jsme se hlavně průzkumu a bojů proti Turkům. Viděl jsem v tom kromě obživy i pomoc a záchranu svojí země od těch pohanů i když pod rouškou Habsburků. Ale při jedné steči se něco stalo. Neumím to vysvětlit.“

Opat po celou dobu Matěje hloubavě pozoroval.

Ten pokračoval dál v rozpravě. „Zradil mě jeden voják, jehož jsem znal už dlouho a považoval ho za přítele. Zabil jsem ho. Pak se to stalo. Právě v tu chvíli, jakoby mnou prostoupilo zvláštní vnitřní světlo. Vše se změnilo a já v ten okamžik najednou věděl, že už jsem někdo jiný a nikdy už nikoho nemůžu zabít. Nedokážu to popsat. Věděl jsem jen, že se musím vrátit domů a tak jsem šel. Ale dorazil jsem pozdě. Má žena i dcerka odešly po těžké nemoci, mezitím co jsem byl pryč, k Bohu. Jediné co mi po jejich odchodu dává sílu dál žít, je oprostít se od všeho světského a žít jen v rozjímání mezi sebou, Bohem a pomocí bližnímu. A proto jsem tady. Rád bych tě požádal o radu Otče opate.“

Matěj pohlédl na opata, aby naznačil, že jeho příběh právě skončil.

Opat mu lehce soustrastně pokynul a dlouze se zamyslel. Poté pravil.

„Soudím, že jsi slušný a uvážlivý muž a vím, že cokoliv jsi zatím činil, muselo tak být. Vidím, že lituješ svých hříchů a hledáš cestu k Bohu i k sobě. Není však možné, abys se svojí minulostí vstoupil k nám do řádu. Přesto však pro tebe mohu něco udělat. Dám ti požehnání, radu a navrch přidám naši františkánskou kutnu. Věřím, že to co hledáš, nalezneš. Vezmi si naši sutanu s kápí a odejdi hledat Boha a lásku. Vystupuj jako jeden z nás. Věřím, že v očích Boha jím i jsi. Najdi si nějaké osamocené místo stranou od lidí, kde se můžeš pohroužit do svého rozjímání. Ale neztrať s nimi úplně kontakt a snaž se jim být

i nápomocen. Věřím, že Bůh povede tvé kroky ke správnému cíli. Musíš se mu jen celý odevzdat a nechat se jím vést.”

Matějovi jakoby se po jeho slovech zase vrátila do očí jiskra naděje a v koutku úst se mu po dlouhé době opět objevil letmý úsměv.

Opat povstal na znamení konce jejich rozhovoru a Matěj ho následoval. Oba si vřele stiskli ruce a Matěj opatovi poděkoval za novou naději, kterou mu dal.

Než se rozloučili, opat ještě závěrem pronesl: „Vážím si toho, že jsi přišel právě za mnou se svým žalem. A doufám, že jsem ti dal alespoň kousek naděje. Přeji ti Matěji, abys našel to, co opravdu hledáš. A budu rád, když tě zase někdy uvidím. Budu se za tebe modlit.”

Poté jej opat doprovodil zpět k východu a za Matějem se opět zabouchly dveře kláštera.

Dráchov

Uplynul měsíc.

Pršelo třetí den v kuse. Ondřej z Dráchova se vracel s koňským povozem z pravidelné návštěvy budějovického trhu. Dva čeledíni lehli s nemocí a ostatních bylo třeba v hospodářství, tak musel jet tentokrát sám. Původně doufal, že ještě v předvečer dorazí do Dráchova, ale problémy způsobené deštěm a všude přítomnou vodou, byly stále častější. Už několikrát kola jeho vozu zapadla do hlubokého bahna a jen tak tak se mu ho podařilo vyprostit. Ještě že si s sebou raději vzal pár prken a lopatu. Hnědák, jeho oblíbený kůň, už byl také na pokraji vyčerpání. I přes kožený plášť a mohutný širák na hlavě, byl promočený až na kůži. Plachta vozu ho sice trochu chránila, ale po četném sesedání z kozlíku a vyprošťování zapadlých kol vozu to stejně nebylo nic platné. Bylo to tady. Cesta se prudce stočila doleva a pokračovala podél řeky. Zcela zaplavená nebyla, alespoň zatím. Voda však stoupla minimálně metr do cesty a postranní kola vozu projížděla teď několik palců pod vodou. Uviděl mohutně vzepjatou a valící se řeku Lužnici, rychle stoupající ze svého koryta. V ní pak kolem něj právě proplul mohutný kmen. Pomyslel si, že spadnout do řeky, bude s ním nejspíš ámen. Snad povodně nezpůsobí tolik škod jako před pár lety.

Krajinou se pomalu začalo rozprostírat šero a Ondřej přes čůrky, stékající mu z klobouku, mžoural na cestu před sebe. Hned vedle cesty se rozprostíral les a ten ještě více zabraňoval průniku světla. Vody na cestě začalo ještě přibývat a kola v ní vřezla hlouběji o dalších pár palců. Ondřej věděl, že pokud teď zastaví, nejspíš už vůz zapadne nadobro. Jediná šance by ještě byla vypráhnout koně a nechat vůz tady. To by ale znamenalo obrovské zpoždění, komplikace

a hlavně nebezpečí, že se o jeho náklad postará někdo jiný. Před ním se objevila další překážka. Cesta teď stoupala do mírného svahu, který oddělovala od řeky skalní terasa. Nechtěl se tak lehce vzdát a ještě víc pobídl koně. Ten mohutně zaržál, ale nakonec z posledních sil zabral. V kopci nebyla na cestě sice žádná voda, zato spousta kluzkého bahna. Už to vypadalo, že nevyjedou až navršek, nakonec však rozjetý vůz svah zdolal. Vyhráno však zdaleka nebylo. Teď ho čekala naopak zase cesta z ještě strmějšího svahu dolů. Co bylo však nejhorší, že se vymletá cesta prudce svažovala do strany směrem k řece a bylo nutné vůz brzdit, aby neskouzl ze svahu přímo do řeky. Koutkem oka zahlédl Ondřej pod sebou mohutný proud řeky. Pád dolů za této situace znamenal téměř jistý konec. Snažil se povoz brzdit, ten však začal čím dál více klouzat bahnem ku straně. Liják pořád nabýval na inteznitě a padající soumrak ještě více ztěžoval orientaci a manévrování v terénu. Hnědák brzdil co to dalo, ale vůz se na něj valil s ještě větší a větší vahou. Pojednou to s vozem prudce smýklo. Zadní kola spolu s vozem se sklouzla ke straně a jedno se zřejmě dostalo až přes hranu skalního srázu, protože vůz prudce nadskočil a vychýlil se celý na stranu. Ondřeje to odhodilo ke straně. Naštěstí reagoval protipohybem a zachytil se druhé strany vozu. Na malý okamžik měl pocit, jakoby kdesi vepředu před vozem zahlédl temnou siluetu postavy. Tu myšlenku však vzápětí zaplašil. Mezitím se i zbytek vozu začal sunout ke straně a hrozba jeho stržení do řeky se rychle zvyšovala. Ondřejovy myšlenky teď spočívaly jen v tom, jak zachránit a vyprostit alespoň koně. Ale i to se zdálo zhola nemožné. Zadní část vozu se pořád dále sunula přes hranu srázu a strhávala s sebou i vůz a z posledních sil bojujícího koně. I jeho pán se sotva udržel na zvráceném kozlíku v přední části vozu. Zkáza se zdála neodvratná.

Pojednou se ozvala hromová rána a vše jakoby se propadlo a neodvratnou silou padalo do hlubiny řeky. Kůň ze sebe vydal poslední úpěnlivý řev volající o pomoc a řítil se v děsivém pádu za vozem do zpěněných peřejí řeky. Ondřej se při pádu z posledních sil vymrštil od vozu směrem ke skalnímu srázu ve snaze se zachytit čehokoliv. Jeho ruce však jen skouzávaly dolů po hladké skále a marně hledaly cokoliv, čeho by se mohly zachytit. Uslyšel pod sebou, jak vůz dopadl na hladinu. Sám se nenávratně řítit tamtéž. Najednou otevřená dlaň pravé ruky, sunoucí se po skále něco ucítila. Kus kořene, trčícího ze skály. Rychle sevřel ruku v pěst a zachytil kořen i druhou rukou. Zdola slyšel dunivý hukot peřejí. Pevně stiskl kořen a podíval se směrem vzhůru. Nad ním byl asi sáh hladké skály. Jediné, co mu bránilo v pádu do řeky, byl onen kus kořene. Ten však začal pod jeho vahou pomalu, ale nenávratně praskat.

Ondřej už se pomalu připravoval na pád do hlubiny. V tom mu něco zavadilo o pravé rameno. A znovu. Pootočil hlavu a uviděl shora svěšenou mohutnou pružnou lískovou větev. Nechápal, kde se tam vzala, ale kořen musel

už každým okamžikem prasknout a tak rychle přehmátl. Jednou a pak i druhou rukou. Větev nepovolila. Kdesi v hloubi sebe ještě vykřesal zbytek sil a začal, přidržujíc se větve, šplhat po skále směrem vzhůru. Pohlédl vzhůru a nad sebou na vrcholku skály uviděl siluetu postavy. Za pár okamžiků už byl téměř nahoře. Když zdolával poslední část ve zlomu skály, napřáhla se k němu shora pravice. Zachytil se jí. Ruka ho vzápětí mocným pohybem vytáhla vzhůru. Padl vypětím sil bezvládně k zemi do mazlavého bahna a zprudka dýchal. Jen co malinko popadl dech a vzpamatoval se, pozdvihl hlavu vzhůru ke svému zachránci.

Nad ním se tyčila mohutná postava mnicha zahaleného ve františkánské sutaně.

Ondřej se párkrát ještě hluboce nadechl, než nabral trochu sil a ztěžka se nemotorně postavil na nohy. Mnich v sutaně mu dnes již podruhé podal pravici, aby ho zachytil. Oba ještě popošli pár kroků pod nedaleký košatý dub, aby se trochu skryli před přivaly deště. Vyčerpaný Ondřej mu pohlédl do očí a spatřil v nich až neobvyklý klid.

„Musím ti poděkovat mnichu,“ vysoukal ze sebe Ondřej. „Vděčím ti nejspíš za svůj život. Já jsem Ondřej, pán z nedalekého Dráchova a vracel jsem se s povozem z trhu. Ale kdo jsi ty a kde ses tu vůbec najednou vzal?“

„Jsem Matěj, prostý mnich a poustevník,“ odvětil. „Šel jsem tudy jen náhodou. I když teď už chápu, že to byl něčí záměr.“ V koutku úst se mu mihl neznatelný úsměv.

Ondřej přikývnul. „Jsem už navždy tvým dlužníkem. Mohu pro tebe něco udělat?“

Matěj jen zavrtěl hlavou. „Děkuji ti pane, ale nic nepotřebuji. Jsem rád, že jsem ti mohl pomoci.“ Pojednou se zamyslel a pokračoval. „I když možná přece, když jsi zdejší. Nevíš o nějakém skromném příbytku někde v okolí? Staré chýši, jeskyni či opuštěném srubu někde v lesích, kde bych mohl v klidu rozjímat? Zdejší kraj se mi líbí.“

Ondřej nadšeně přitakal. „Nechám ti někde na pokraji lesa postavit srub či dům“.

Matěj se poprvé zamračil a důrazně zavrtěl hlavou. „To ne pane. Jen skromný malý příbytek. Na tom musím trvat“.

„Dobrá, ať je tedy po tvém,“ přitakal mu Ondřej. „O něčem takovém bych také věděl. Ale teď pojď za mnou. V tomto nečase tady nemůžeme zůstat. Kousek odsud bydlí lidé, co nám jistě poskytnou přístřeší na noc. A zítra mě pak musíš doprovodit domů. Chci tě představit svým synům. Jednomu táhne na patnáct a ten druhý je o krapet mladší. A poté ti ukážu ten tvůj nový příbytek.“

Matěj souhlasně přikývl a oba se vydali na cestu. Déšť začal pomalu ustávat.

Na základě inspirace historickými prameny napsal
Ondřej Kalivoda
www.ondrejkativoda.cz

Obálka a sazba: Ondřej Kalivoda

www.jirizdrachova.cz

© 2022

www.jirizdrachova.cz

www.ondrejkalivoda.cz